

עפ"ג 52096/04 - מדינת ישראל נגד חמוד בלאל

בית המשפט המחויז ב חיפה

14 יולי 2022

עפ"ג 22-04-52096 מדינת ישראל נ' בלאל (עצור/אסир בפיקוח)

לפני הרכב כבוד השופטים:

abhängigם אלוקים, סגן נשיא [אב"ד] תמר נאות פרי רונית בש
מדינת ישראל
המערעתה

נגד
המשיב
חמוד בלאל (עצור/אסир בפיקוח)

פסק דין

ערעור על גזר דיןו של בית המשפט השלום ב חיפה (כב' השופט הבכירה אורית קנטור) מתאריך 15.3.2022 בת"פ 43409-05-21.

השופטת תמר נאות-פרי:

רקע כללי -

1. המשיב הורשע על פי הודהתו בכתב אישום מתוקן בעבירות **התפרעות** (לפי סעיף 152 לחוק העונשין, תש"ז-1977, להלן: "החוק")); עבירות **ניסיון לתקיפת שוטר** בנסיבות **מחמירות** (לפי סעיף 1(1)+ (2)+ (3)+ 25+ 29 לחוק - 2 עבירות); וUBEIRAT **הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו** (לפי סעיף 275 לחוק).
2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, אירועי כתב האישום התרחשו בעיצומה של מערכת צבאית בין מדינת ישראל לבין ארגון החמאס ברצועת עזה אשר כונתה "מבצע שומר חומות".

3. ביום 15.5.2021, סמוך לשעה 22:00, התקהלו בשכונת ואדי סקיע בשפרעם כ-50 אנשים אשר בחלקה חסמו כניסה למקום, הציתו צמיגים, קרשים וחפצים נספחים, ירו זיקוקים, ידו אבנים וידו גולות באמצעות "רוגטקות" עברו שוטרים ונידות משטרת שפלו במקום (להלן: "**ההתפרעות**"). מפקח הכוח המשטרתי במקום, הודיע למתרפים כי מדובר בהתקפות אסורה, הורה להם לעזוב את המקום ולהתפזר אך הם המשיכו את ההתפרעות ואף קיללו את השוטרים.

4. כתב האישום המתוקן הוגש נגד המשיב ואחר בשם אחמד מורסי (להלן: "**מורסי**").
בהתאם כאמור בכתב האישום המתוקן, בו הודה המשיב, הוא ומורסי השתתפו בהתפרעות בצוותא חדא

עמוד 1

עם אחרים ובמסגרת האמור, וחלוקת מההתפרעות, המשיב יידה אבנים לעבר השוטרים שהיו במרחק של כ-40 מ' ממנו ומורסי יירה זיקוקים לעבר השוטרים. בכתב האישום המתוקן אף מתואר כי שני שוטרים שהיו במקום והבחינו במעשייהם של המשיב ושל מורסי, התקרכו בריצה אל המשיב ואל מורסי, כשהם מבצעים ירי ספוג, ואחד מהם צועק להם לעזרה. המשיב החל להימלט מהמקום, וכאשר התקרכב אליו אחד השוטרים, הסתווב המשיב לכיוונו של השוטר שבידו אבן והניף את ידו בכונה לזרוק את האבן על השוטר. עוד מתואר, כי מורסי התנגד למעצרו וניסה לבורח מהמקום ובמהלך מעצרו נחבל אחד השוטרים ברגלו.

6. כאמור, המשיב הודה בכתב האישום המתוקן שייחס לו ואף מורסי הודה בעבירות שייחסו לו, אשר כללו התפרעות, הפרעה לשוטר במלוי תפקידו ועבירה של מעשה פזיות ורשלנות באש (לפי סעיף 338(א)(3) + 29 לחוק, בכל הנוגע לירי הזיקוק).

7. לאחר הרשותם, הופנו המשיב ומורסי לשירות המבחן לצורך הכתנת תסקיר בעניינם.

8. לאחר הגשת התסקרים ושמיעת טיעונים לעונש, בית המשפט אישר דין בעניינו של מורסי (כב' השופטת ס. הנשיאה, טל תדמור-זמיר) השית על מורси עונש של 6 חודשים מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 3,000 ₪, וזאת לאחר שנקבע שמתחם הענישה נע בין מס' 6 חודשים מאסר ועד 16 חודשים מאסר בפועל, לצד עונשים נלוויים. בגין הדין של מורסי, צינה כב' השופטת תדמור-זמיר כי נתנה משקל להודאה, להיעדר הרשעות קודמות, לנסיבות האישיות כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר ולכך שמורסי היה בן 18 וחודשים במועד ביצוע העבירות, הגם שבתסקיר צוין כי הסיכוי להישנות עבירות דומות היה ברף נמוך-בינוני. גזר דיןו של מורסי ניתן ביום 3.11.2021 ולא הוגש ערעור לגביו.

9. בהמשך, התקבל תסקיר בעניינו של המשיב, ממנו עולה כי המשיב, בן 30, הינו רוקן ללא הרשותות קודמות, כי הוא לא נטל אחריות מלאה ואמיתית לביצוע העבירות והתמקד בתחושים העוויל שנגמרת לו לשיטתו, תוך האשמה גורמי החוק במעצרו. התרשומות שירות המבחן הייתה כי יש אלמנטים מניפולטיביים באופן שבו נמסר המידע לשירות המבחן, כי המutzer לא היה גורם מרתיע עבור המשיב, כי המשיב אינו בשל להשתלב בהליך טיפול וכי באופן עקרוני קיימים סיכוי נמוך להישנות התנהגות דומה בעתיד, אך במצבים ועתות חירום או משבר על רקע פוליטי-מדיני, קיימים סיכוי משמעותית להישנות התנהגות דומה.

10. ביום 15.3.2022 התקיים דיון בו טענו הצדדים לעונש כאשר כל הצד העלתה טיעונים לגבי מתחם הענישה, השווהה לנסיבות דומים ואף התייחסות לגזר הדין שניתן בעניינו של מורסי, כמתואר לעלה.

גזר דין קמא -

11. בית המשפט קמא בגין דין מאותו היום התייחס לכך שמחמת שיקולים שעוניים עקרון איחדות הענישה, יש לקבוע כי מתחם העונש הינו בין מס' 6 חודשים מאסר בפועל ועד 16 חודשים מאסר בפועל, כפי שנקבע בעניינו של מורסי. כאשר לעונש שהותה על מורסי בתוך המתחם, בית המשפט קמא מצין כי מורסי הורשע גם בעבירה של פזיות ורשלנות באש, עבירה שלא יוכסה למשיב, אך מנגד, המשיב הורשע בעבירה של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות

מחמירות, עבירה שלא יוכסה למורסי. لكن, באיזו המتابקש חל עקרון אחידות הענישה, יש להטיל על המשיב את הענישה כפי שהוטלה על מורסי (עמ' 4 לפרוטוקול, שורה 13). בהמשך, קובע בית המשפט קמא כי מדובר במין שאין לחובתו הרשעות קודמות וזו הנטבעה לראשונה בפלילים, אולם הتفسיר של שירות המבחן שענינו לא הציב על אפיק שיקומי ועליה ממן כי מרכבי אישיותו של המשיב כוללים הכחשה, מניפולטיביות והסתירה ובעת הנוכחית הוא אינו בשל להשתלב בהליך טיפולו שיש בו כדי להפחית את הסיכון להישנות עבירות. בית המשפט קמא ממשיך וקובע כי מכוח עקרון אחידות הענישה, וטור שהוא מאמין את קביעותיה של כב' השופטת תדמור-זמיר בשנים המחויבים, הוא דין את המשיב למאסר בפועל לתקופה של שישה חודשים, בגין ימי מעצרו (ימים 15.5.2021 עד 8.7.2021), כאשר את היתריה ירצה המשיב בעבודות שירות בהתאם לדעת של הממונה על עבודות השירות שהוכנה בענינו. בנוסף, בית המשפט קמא דין את המשיב למאסר על-תנאי לתקופה של שישה חודשים, לשך שלוש שנים, וה坦אי הוא שהמשיב לא יעבור עבירה כגון זו אשר בGINA הורשע, וקנס בסך 3,000 ל' או 15 ימי מאסר אשר ישולם בשלושה תשלום חודשיים ורכופים.

טייעוני הצדדים בערעור -

12. המדינה הגישה את הערעור הנוכחי. לשיטתה, חומרת מעשו של המשיב אינה מאפשרת להסתפק בעונש קוצר אשר יוכזה בעבודות שירות לרבות בשל הנسبות שבין בוצעו העבירות ופוטנציאלי הנזק הגלום בהם. עוד נטען כי לシיטת המדינה מתחם העונש ההולם היה אמרור להיות גבו מהארח המתחם עליו הורתה כב' השופטת תדמור-זמיר אם כי נציגי המאשימה הסכימו להתייחס לאותו מתחם ענישה גם בענינו של המשיב וזאת לאחר שנקבע שזהו המתחם בענינו של מורסי. אלא שהמדובר במתחם שמתחיל במספר חודשים אחדי מאסר בודדים ועד 16 חודשים ולא היה כל מקום לקביעה ולפיה העונש של המשיב יהיה בחלוקת התחתון של המתחם יכול לומר לשך של שישה חודשים בלבד. בנוסף, כי אף אם היה מקום להשוות בין המשיב לבין מורסי לגבי מספר חודשים אחדי מאסר, בוודאי ובוודאי שלא היה מקום להורות כי הנאשם של המשיב יוכזה בעבודות שירות היה ו הדבר מהו הפרה ברורה של עקרון האחידות בענישה, אשר בית המשפט קמא עצמו קבע שישמש נגד עניין. עוד נטען כי כאשר שוקלים את תנאי של מורסי למול תנאי של המשיב, לא היה כל מקום להקל בעונשו של המשיב בגין הורשע, ובמיוחד נוכח האמור בתفسיר שירות המבחן לגבי המשיב ונוכח העובדה שמורסי היה בן 18 וחודשים במועד העבירה לעומת湜ם שהייתה כבן 30.

13. המשיב, במהלך הדיון שהתקיים בפניו ביקש לדחות את הערעור. נטען כי בית המשפט אינו נהג להתערב בעונשים אשר נקבעים על ידי הערוכה המבררת אלא במקרים קיצוניים וכי זה אינו אחד מאותם מקרים. נטען כי העונש של המשיב אכן היה דומה לעונש של מורסי שהרי שניהם נידונו לשש שנים וחודשי מאסר ואין לייחס חשיבות מכרעת לכך של לגבי האחד נקבע שהמשיב יוכזה בעבודות שירות ולגבי השני - במאסר בפועל, ובוודאי שלא עד כדי התערבות בגזר הדין קמא. עוד נטען כי הלהקה ל谋שה לא נפגעו השוטרים מעשו של המשיב.

14. בתום שמייעת הטיעונים, המלכנו לצדים לשקל להגיע להסכמה בדבר המרת תקופת המאסר בעבודות שירות למאסר בפועל. המשיב הסכים להצעה אך המאשימה מסרה התנגדותה.

דין והכרעה -

15. לאחר שקידת טיעוני הצדדים, יצא לחברו הנכבד לרכיב לקבל את הערעור, אך להתערב בגזר הדין רק באופן שבו נורה שגם המשיב ירצה את עונשו במאסר בפועל של ממש.

.16. אמן -

"cidou נקודת המוצא היא, כי לא בנקול תتعverb ערכאת הערעור בגין הדין שנקבע בערכאה הדינונית. התערבות שכאו תעשה במקרים חריגים, בהם נפלת טעות מהותית בהחלטה, או שהעונש שנקבע חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוגנת"

(ע"פ 21/6112 ליסיצין נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2.5.2022))

אך בעניינו, נפלת טעות מהותית המצדיקה החמורה בעונשו של המשיב.

17. לגביה מתחם הענישה - יובהר כי אלמלא פסק דין של כב' השופטת תדמור-זמיר בענינו של מורסי, אשר לגבי לא הוגש ערעור מטעם המדינה, ולאחר מכן הסכימה המדינה לראות במתחם הענישה שנקבע לגבי מורסי ככה אשר ישמש גם בענינו של המשיב - מן הראי היה לקבוע מתחם גבוה יותר מאשר נקבע לגבי מורסי (ולגבי המשיב), ולכל הפחות - לא להסתפק בכך שהרף התחתון הינו מספר חדש מסר בודדים.

18. אלא, וכפי שקבעה כב' השופטת קמא, אי אפשר להתעלם מעקרון אחידות הענישה במקרה הנוכחי שכן למשיב ולמורסי יוכסה התנהלות דומה במסגרת אותו אירוע כאשר עיקר הטענות היו שהם ביצעו את המעשים ייחודי, וכן - בדיון נקבע שיש משקל של ממש לעקרון אחידות הענישה וכן אומץ מתחם הענישה שקבעה כב' השופטת תדמור-זמיר, כפי שגם הסכימה לעשות המדינה. لكن, אין מקום להתערב במתחם וזאת בשל הנסיבות המיחודות מעלה.

19. לגביה העונש שבתווך המתחם - אף כאן, לולא היה נגזר דיןו של מורסי כפי שנגזר והפך חלוט, היה מקום נגזר על שניהם עונש חמוץ יותר.

20. בהקשר זה יש לראות את ההחלטה של בית המשפט העליון בכל הנוגע לרף הענישה ההולם בהתייחס לעבירות דומות אשר בוצעו במסגרת מבצע "שומר חומות", ולדוגמא אפנה לע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסוז (24.02.2022), שם נגזר על המשיב שהשתתף בתפקיד ממניע געuni עונש של 22 חודשים מסר, וכך נפסק לגבי עבירות ההתרפעות:

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות התפרעויות המונחים, אשר מציבות סכנה ישירה וממשית לח"י אדם, ואף עלולות להוביל לפגיאות רציניות בגוף ורכוש. לפיכך, נקבע כי יש לנקט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרנס התפרעויות העוללות לסחוף המון רב ולמצאת מגדר שליטה".

אמנם, שם מדובר היה בעבירה ממני געuni, הצדיקה ענישה ברף גבוהה עוד יותר, אך גם הדברים לגבי התרפעות חד משמעותם ומהווים ענישה הולמת.

בדומה, אפנה לע"פ 292/22 מדינת ישראל נ' חלי, פסקה 11 (29.5.2022), כאמור:

"לא אחת, עמד בית משפט זה על "החווארה היתרה הנודעת לפעולות של ידי אבני והשלכת בקבוקי תבערה [...]" עבר כוחות הביטחון", ועל כך ש"מדיניות הענישה הנוגנת בעבירות הנוגנת אלה היא מחמירה, ונitin בה משקל ממש לשיקול הרתעה" (ע"פ 3708/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (13.7.2021) (להלן: **ענין פלוני**). גם על חומרתן הרבה של עבירות התפרעויות המונחים עמד בית המשפט לא פעם ולא פעמיים, בציינו כי הן מציבות "סכנה ישירה וממשית לח"י אדם, ואף עלולות להביא לפגיאות רציניות בגוף וברכוש", וכן "יש לנקט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרנס התפרעויות העוללות לסחוף המון רב ולמצאת מגדר שליטה" (ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסוז, פסקה 8

(24.2.2022) (להלן: **ענין אסוד**); ראו גם: ע"פ 2285/05 מדינת ישראל נ' חמד, פסקה 7 (5.12.2005).

הדברים נכונים ביתר שאת במקורה כבעניינו, שכן מעשי של המשיב - אשר פוטנציאלי הנזק הטמון בהם עצום ורב - בוצעו לאחר תכנון מוקדם, ממניע אידאולוגי-לאומי, ובזמן של גל הפרות סדר והתפרעות אלימות (ענין פלוני, פסקה 13; ענין אסוד, פסקה 10)."

21. لكن, עבירות התפרעות, כאשר מצטרפות אליה שתי עבירות של ניסיון לתקיפת שוטר וUBEIRAT הפרעה לשוטר - מצדיקות قولן ענישה מוחשית.

22. עוד לגבי העונש שבתווך המתחם, יש לומר כי ניתן היה לסביר כי יש אפשרות או הצדקה להבחן בין המשיב לבין מורسي. העבירות שייחסו לכל אחד מהם אין בדיק אונן עבירות; התסקיריהם שהוכנו אינם משקפים אותה תמנונת מצב; רף הסיכון להישנות עבירות דומות אינו דומה; הгалאים של שניהם שונים באופן מהותי וקיים נתונים נוספים שהיו יכולים להצדיק פער מסוים בין השניים.

23. עם זאת, יש טעם של ממש בעמדת בית המשפט קמא לגבי כך שיש לחת משקל מכריע לעקרון אחידות הענישה לא רק בכל הנוגע למתחם אלא גם בכל הנוגע לעונש ההולם בתווך המתחם. בית המשפט קמא ציין כי מצד אחד - המשיב בוגר יותר והורשע גם בעבירות של ניסיון לתקיפת שוטר בניסיבות מחמירות, ומצד שני - מורסי הורשע גם ברי היזיקוקים וכאשר התנגד למעצרו נפצע אחד השוטרים.

24. קשה עד מאד לבצע אבחנה מדעית ולקבוע אילו מעשים חמורים יותר ומה המשקל שיש לחת באיזו של מכלול הנתונים לפער בගילאים או לפער בכל הנוגע להתרשות שירות המבחן. היהות ושניהם נעצרו יחדיו והוגש נגדם כתב אישום אחד, והואיל וההתנהגות של שניהם הייתה בעלי מאפיינים דומיננטיים דומים, כאשר הם נמצאים האחד בסמור לשני - ניתן לקבל את עמדת בית המשפט קמא לגבי כך שעקרון אחידות הענישה ישמש גם לצורך קביעת העונש בתווך המתחם.

25. לגבי עיקרון אחידות הענישה באופן כללי, אפנה לע"פ 2836/22 מדינת ישראל נ' אמара, פסקה 16 (07.06.2022) שם נקבע כי:

"כלל, יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מי שביצעו עבירות דומות במהותן, במקרים דומות, ושהנים בעלי נסיבות אישיות דומות. כאשר מדובר בנאים שונים המורשעים במסגרת אותה פרשה, עיקרון אחידות הענישה מקבל משנה תוקף. במקרה זה מושך עיקרון אחידות הענישה לעבר הטלת עונשים דומים על מי שביצעו מעשים דומים, וכך בשמייה על יחס של שיקילות בין מבצעיהם של מעשים הנבדלים זה מזה בחומרתם (ראו למשל: ע"פ 12/12/7350 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.1.2013); ע"פ 12/2274 אבו מadio נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (27.2.2013));"

ובនוסף לע"פ 21/8172 חגי אדי נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (15.05.2022), כאמור:

"עיקרון אחידות הענישה הוא עיקרון יסוד בתורת הענישה ولو שני פנים: פן כלל-חיצוני שעוניינו בהחלה שיקולי ענישה דומים ביחס לנאים שביצעו עבירות דומות ובאותן נסיבות; וכן פרטני-פנימי, שעוניינו הבטחת יחס הולם בין עונשייהם של שותפים לאותה פרשה עבריתנית, כך שמדדga הענישה בין השותפים ישקוף את החלק היחסי שלקח כל אחד מהם באותה פרשה (ע"פ 16/6544 ניסנצויג נ' מדינת ישראל, פסקאות 9-8 (21.2.2017) (להלן: **ענין ניסנצויג**); ע"פ

13/4597 פ' י' מדינת ישראל, פסקה 22 (22.9.2014)). "

26. יובחר כי בדומה לקביעה מעלה לגבי מתחם הענישה, אף כאן סבורני כי אלמלא אותו עקרון מן הראי היה להשיט על המשיב עונש חמור בהרבה מאשר שישה חודשים מאסר בפועל והמלצתי שלא נתערב בכך מהאסר סומכת על עקרון אחידות הענישה ועל כך שלא הוגש ערעור בעניינו של מורי. לפיכך, נדמה שבמקרה מיוחד זה, ומבל' שהדבר ישמש אינדיקציה לMKים אחרים, אין מקום להחמיר בעונש מעבר לששה חודשים מאסר.

27. אOPEN בשיטת עונש המאסר - כאן, לגבי נושא אחרון זה, עמדתי היא כי אין כל הצדקה לכך שהעונש שהוטל על המשיב ירצה בעבודות שירות ולא במאסר בפועל. ההבדל בין רצויו מאסר בין כותלי בית הסוהר לבין רצויו בעבודות שירות הינו הבדל מהותי של ממש, והתוצאה הינה שהעונש שהוטל על המשיב קל בהרבה מאשר העונש שהוטל על מורי.

28. בית המשפט קמא אינו מסביר מדוע עקרון אחידות הענישה, שהנחה אותו בשלב הראשון של גזירת הדין, לא מחיב את המסקנה לגבי השחת עונש דומה בשלב הסופי של גזירת הדין, ואכן, בחינת הנתונים מלמדת שאין כל הסבר שיכול להיות בבasis השוני האמור.

29. לכן, היות וערכאת הערעור אינה מצאה את הדין ונוכח האמור מעלה לגבי עקרון אחידות הענישה אמלץ להסתפק בכך שנוראה על כך שגם המשיב ירצה את עונש המאסר שהושת עליו במתוך(Cl)ילאה ולא בעבודות שירות וכאשר מתוקפת המאסר יש לנכונות את המעצר כפי שקבע בית המשפט קמא.

**ת. נאות-פרי,
שופטת**

השופט אברהם אליקים, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכימ לכל האמור בחווית דעתה של חברותי השופטת תמר נאות פרי.
עונשם של המשיב ומורי חייב היה להיות עונש של מאסר בפועל של ממש לתקופה ממשעתית, ארוכה מ-6 חודשים, אך בשל עקרון אחידות הענישה ובעיקר עמדת המאשימה שבחורה שלא לערער על עונשו של מורי שהפר חלוט, בניסיבותיו המיעילות של MKה זה, אסתפק רק בהשוואת הענישה של שני השותפים, כך שיתקבל הערעור ועונשו של המשיב יועמד על 6 חודשים מאסר לביצוע בפועל, לאחר ניכוי ימי מעצרו.

**א. אליקים, שופט
סגן נשיא
[אב"ד]**

השופטת רונית בש:

אני מסכימה עם האמור בחוות דעתה של חברותי, השופטת תמר נאות פרי ומצטרפת להערכתו של חבריו, האב"ד, סגן הנשיא, השופט אברהם אליקים.

ר. בש, שופטת

סיכום -

וחולטפה אחד לקבל את ערעור המדינה ולקבוע כי המשיב ישא בעונש של 6 חודשים מאסר בפועל במקון כליהה, לאחר ניכויימי מעצרנו מיום 15.5.2021 ועד 8.7.2021.

כל יתר מרכיבי גזר הדין ישארו ללא שינוי.

התנאים שנקבעו להבטחת תנאי שחרורו של המשיב ישארו ללא שינוי ואנו מוצאים צו עיקוב יציאתו מהארץ שיבוטל מיד עם תחילת הנשיהה במאסר.

המשיב יתייצב למאסרו בבית סוהר ימ"ר קישון ביום 20.7.2022 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברטותו תעודת זהות או דרכון. על המשיב לחתם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למילוי מוקדם, עם ענף אבחן ומילוי של שב"ס: רצצת מילוי מוקדם 77-7831077 או רשות מאסרים נדחים 074-7831078 וכן להתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס, ברשימה החדש הראשוני שניתן להbia בעת ההתייצבות.

המציאות תשלח העתק מפסק הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, ט"ו תמוז תשפ"ב, 14 يولי 2022, במעמד הצדדים.

ר. בש, שופטת

ת. נאות-פרי,

שופטת

א. אליקים, שופט

סגן הנשיא

[אב"ד]